
3. De SPSS omgeving

Bij dit boek is gekeken naar versie 21 van IBM SPSS, maar er zijn weinig verschillen met oudere versies.. Dit hoofdstuk bevat Engelse termen van SPSS omdat in Nederland ook de Engelse versie van SPSS wordt gebruikt.

Opstarten

Bij het openen van SPSS krijg je een beginscherm waar men verschillende dingen kan kiezen, zoals het openen van een al bestaand bestand of een nieuw bestand maken. De belangrijkste schermen in SPSS zijn de data editor, waar je je data invoert en je statistische berekeningen mee uitvoert en de viewer, waar je resultaten van de analyses in verschijnen.

Data editor

Zodra je de keuze hebt gemaakt in het beginscherm, kom je op het SPSS scherm waar alle gegevens staan (of waar je alle gegevens in kunt vullen). Dit is de *data editor*. De data editor heeft twee opties, de *data view* en de *variable view*. De eerste is om de cijfers in te voeren en de tweede is om te kijken wat voor variabelen gebruikt worden. Door erop te klikken kom je op het goede scherm.

Betekeningen van de termen in de balk bovenin:

- File (bestand): Hier kan je algemene dingen doen zoals, het opslaan van de output en het printen.
- Edit (opmaak): Met deze optie kan het knip- en plakwerk gedaan worden.
- View: Deze optie laat systeem specificaties zien, zoals grijze lijnen in de data editor.
- Data (gegevens): Hier kan je veranderingen in de data editor aanbrengen. Met insert variable kan je een nieuwe variabele invoegen, met insert cases kan je een nieuwe rij invoegen, met split file kan je de gegevens splitsen met een variabele en met select cases kan je een selectie maken waar de analyse op gedaan moet worden.
- Transform: Als je één of meerdere variabelen wilt manipuleren is deze optie handig.
- Analyze: In dit menu zijn de statistische procedures te vinden. Een aantal procedures:
- Descriptive Statistics: Voor beschrijvende statistieken, frequenties en algemene gegevens.
- Compare Means: Hier kan je de verschillende t-toetsen en de eenweg ANOVA vinden.
- General Linear Model: Dit menu is voor complexe ANOVA's
- Mixed Models: Voor multilevel lineair models.
- Correlate: In dit menu staan de correlaties zoals die van Spearman, Pearson en Kendall.
- Regression: De regressietechnieken.
- Loglineair: Voor loglineaire analyse.

- Data Reduction: Hier is de factoranalyse te vinden.
- Scale: Hier zijn de betrouwbaarheidsanalyses te vinden.
- Nonparametric Tests: Verschillende nonparametrische testen zijn hier te vinden.
- Graphs (grafieken): Met deze optie kan je verschillende grafieken van je gegevens laten maken.
- Window: Hiermee kan je wisselen tussen je output scherm en het scherm met de gegevens.
- Utilities: Bij data file comments kan je commentaar toevoegen om het voor jezelf makkelijker te maken.
- Add-ons: Hiermee kan de benodigde deelnemers ten opzichte van de power uitgerekend worden.
- Help: Dit spreekt voor zich.
- Op blz. 94-97 staan icoontjes die in SPSS gebruikt worden uitgelegd. In SPSS zijn de kolommen de variabelen en de rijen de deelnemers. Dus elke deelnemer heeft zijn eigen rij. Als je een variabele in wilt voeren doe je dit eerst in de variable view. Onderstaand worden de verschillende kolommen uitgelegd:
- Name: Hier kan je de naam van de variabele geven. Let wel op dat het programma sommige tekens niet accepteert net als de spatie.
- Type: De *numerieke variabele* wordt het meest gebruikt. Dit houdt in dat je voor elke score één cijfer hebt. Als je de *string variabele* gebruikt heb je bij de score een aantal letters, bijvoorbeeld een naam. Er zijn ook *valuta variabelen* zoals dollars of euro's en *datum variabelen* die een datum weergeven.
- Width: SPSS geeft standaard 8 cijfers, maar hier kan je dat veranderen als dat nodig is. De width geeft aan hoeveel tekens je maximaal kunt invullen in een antwoordveld.
- Decimals: Hier kan je het aantal decimalen aangeven dat je weergegeven wilt zien.
- Label: Hier kan je een lange beschrijving van de variabele geven die normaal niet in het korte blokje past.
- Values: Hier kan je nummers aan personen of groepen toekennen.
- Missing: Hier kan je nummers aan missende gegevens toekennen.
- Columns: Hier kan je de breedte van de kolommen aangeven.
- Align: Hier kan je kiezen of je de cijfers links, rechts of in het midden van het vakje wilt hebben.
- Measure: Hierin kan je het meetniveau aangeven.

Als je dit allemaal hebt gedaan voor een variabele kan je naar de data view gaan en de gegevens van die variabele in de kolom invoeren. Bij coding variabele geef je een nummer aan bepaalde groepen. Bijvoorbeeld bij geslacht. De mannen krijgen een 0 en de vrouwen een 1. Dit kan je bij de variable view - values aangeven. Als je de missing data op wilt geven zijn er drie opties. De optie dat er geen ontbrekende gegevens zijn, de optie dat alleen een paar waardes missen en de optie dat de waardes tussen een bepaald gebied ontbrekende waardes zijn.

Output

SPSS heeft ook een output scherm, waar alle grafieken en tabellen te zien zijn. Naast de output staat er een boomdiagram van alle analyses die je hebt uitgevoerd. Door op een van deze analyses te klikken, kun je gelijk naar dat deel van de output. Voor een uitleg van de betekenis van de iconen, zie bladzijde 111 en 112.

Smartreader

Bij het installeren van SPSS kan je ook de *Smartreader* installeren. Dit output scherm lijkt veel op het originele scherm. Het nadeel van het originele scherm is dat je niet alle bestanden met oude (of juiste nieuwe) versies van SPSS kan openen. Met smartreader kan dat wel.

Syntax

De SPSS syntax is de taal van opdrachten om statistische analyses en datamanipulaties uit te voeren. Met de syntax kan je meer doen dan je via de data editor kan, het kan soms sneller zijn en is makkelijk uit te voeren. Om de syntax te open ga je naar file- new - syntax. Zie blz. 114 voor een voorbeeld.

Opslaan

Om een bestand op te slaan ga je naar file- save. Bij een nieuw bestand ga je naar file- save as. Een SPSS format wordt opgeslagen als .sav, een output wordt opgeslagen als .spv en een syntax wordt opgeslagen als .sps. Je kan bij save as type ook andere manieren van opslaan kiezen.

Voor het openen van een bestand ga je naar file- open - data/ ouput/ syntax.